

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК 3
Филич Л.О. Філіпковська
(підпис) (ініціали та прізвище)

«30» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ознайомча практика

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»,
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»,
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»,
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Міжнародна економіка»,
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»,

Спеціальність: 075 «Маркетинг»,
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Маркетинг»,
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

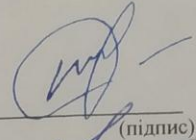
Харків 2019 рік

Робоча програма «Ознайомча практика»
(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 051 «Економіка», освітньою програмою «Економіка підприємства»; спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньою програмою: «Міжнародна економіка»; спеціальністю: 075 «Маркетинг», освітньою програмою: «Маркетинг»,

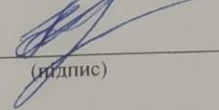
« 17 » липня _____ 2019 р., – 10 с.

Розробник: Давидова І.О. зав.каф, д.е.н., професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Розробник: Косухіна Л.І. асистент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

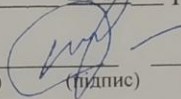

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу (№ 605)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня _____ 2019 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

І.О. Давидова
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки (спеціальність, спеціалізація), рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки».</u> Спеціальність <u>051 «Економіка».</u> _(код та найменування) Освітня програма <u>«Економіка підприємства».</u> (найменування) Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування».</u> Спеціальність <u>075 «Маркетинг».</u> _(код та найменування) Освітня програма <u>«Маркетинг».</u> (найменування) Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> Спеціальність <u>051 «Економіка».</u> _(код та найменування) Освітня програма <u>«Економіка підприємства».</u> (найменування) Галузь знань <u>29 «Міжнародні відносини»</u> Спеціальність <u>292 «Міжнародні економічні відносини».</u> _(код та найменування) Освітня програма <u>«Міжнародна економіка»</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання немає		Семестр
Загальна кількість годин 30		4-й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: 15		Лекції
	–	
	Практичні, семінарські	
	–	
	Лабораторні	
	–	
	Самостійна робота	
	30	
	Вид контролю	
	Залік	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: отримання й оформлення інформації, що дає загальне уявлення про місце проходження ознайомчої практики та об'єкту дослідження, розвитку навчальнодослідницьких умінь самостійного пошуку й відбору інформації, об'єкту й предмету

Завдання: характеристика організації як господарюючого суб'єкта; аналіз організаційної структури організації, функціональної області діяльності організації; аналіз корпоративних документів, що регламентують діяльність організації, функціональної області діяльності організації та конкретного структурного підрозділу; представлення зібраної інформації у вигляді звіту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні цілі, задачі та організаційно-економічні умови функціонування ринку праці на рівні держави, галузі та підприємства;
- теорію поведінки особистості і взаємовідносин на ринку праці між роботодавцем та робітником;
- вимоги к формуванню і використанню трудових ресурсів, їх професійній підготовці, перепідготовці;
- сутність та методи вимірювання продуктивності праці і її ефективності, резерви і фактори її зростання;
- підходи до планування та організації праці; визначення рівня життя і соціальних гарантій працівників;
- законодавство в сфері організації праці, зайнятості і заробітної платні.

Результати навчання

вміти:

- визначати витрати робочого часу; здійснювати нормування; поділ й кооперацію праці; організацію робочих місць; раціоналізацію трудового процесу;
- аналізувати та планувати системи оплати праці, трудові показники.
- аналізувати структуру та управління підприємством;
- визначати резерви зростання продуктивності праці.

мати уявлення:

- про існуючі концепції взаємовідносин на ринку праці та їх соціальні наслідки;
- стратегії формування ресурсного потенціалу суспільства та його ефективного використання;
- управління процесом підвищення продуктивності і ефективності праці в умовах ринку на різних рівнях виробництва;
- вітчизняний та міжнародний досвід регулювання соціально-трудоваих

відносин, заробітної платні і доходів.

мати навички:

- забезпечення ефективного використання ресурсів праці;
- моніторингу соціально-трудової сфери з метою регулювання і удосконалення соціально-трудових відносин,
- оцінки соціально-економічної ефективності та наслідків управлінських рішень в трудовій сфері.

Програмні результати навчання:

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності

ЗК8. Здатність до креативного та критичного мислення.

ФК 10. Навички використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ПРН 1. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 2. Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.

ПРН 3. Використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 4. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 5. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 7. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 8. Визначати попит та пропозицію на ринку праці, аналізувати структуру зайнятості та безробіття.

ПРН 9. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 10. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

2. Програма навчальної дисципліни

Ознайомча практика передбачає:

- ознайомлення з діяльністю та структурою організації, де студенти проходять практику;

- вивчення особливостей ведення діловодства на підприємстві або на випускаючій кафедрі університету ;

- виконання індивідуальних завдань керівника практики від установи.

Змістовий модуль 1. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності

Тема 1. Теоретичне використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

Тема 2. Принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

Змістовий модуль 2. Стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.

Тема 3. Моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

Тема 4. Особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин				
	усьо го	у тому числі			
		л	П	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності					
1. Теоретичне використання сучасних джерел економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.	7,5				7,5
3. Принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	7,5				7,5
Разом	15				15
Змістовий модуль 2. Стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.					
Моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	7,5				7,5
Особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	7,5				7,5
Разом	15				15
Усього годин	30				30

5. КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Практика організовується відділом працевлаштування Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» разом з керівництвом факультету програмної інженерії та бізнесу.

Керівниками практики призначаються представники підприємства (організації чи установи), де проводиться практика й кафедри економіки та маркетингу.

Обов'язки студента:

- виконати завдання, надані керівником практики;
- виконати програму практики;
- оформити звіт про ознайомчу практику згідно усіх вимог;

Обов'язки керівника практики від вищого навчального закладу або підприємства:

- забезпечення студентів методичними рекомендаціями (програмою практики);
- проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням студентів на практику, забезпечення студентів необхідними документами;
- формування індивідуального завдання для студентів;
- контролювання проходження практики студентами-практикантами.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, висновки та пропозиції тощо.

За результатами практики студентам виставляється оцінка, яка враховується разом з іншими оцінками, що характеризують успішність студента.

Результат заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписом керівника практики.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з навчального закладу.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то ВНЗ надається можливість студенту пройти практику повторно через рік.

6.1 Якісні критерії оцінювання:

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- застосування знань у практичних ситуаціях;
- правила роботи з електронними бібліотеками та електронною поштою;
- оформлення звіту за допомогою сучасних програмних засобів.

6.3 Критерії оцінювання знань, умінь і навичок:

90–100 балів ставиться, якщо звітна документація подана вчасно, звіт складений згідно з вимогами програми практики; всі питання розкриті повністю, завдання виконано на високому рівні; студент використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; при захисті звіту на усі питання студент відповідає в повному обсязі, в матеріалі орієнтується вільно.

75–89 балів студент отримує, якщо звітна документація подана вчасно, звіт складений згідно з вимогами програми практики; виконані всі завдання, але можуть бути незначні помилки і зауваження, індивідуальне завдання виконано на високому рівні, захищено дуже добре, на усі питання студент відповідає в повному обсязі, в матеріалі орієнтується вільно. ставиться, якщо звітна документація подана з запізненням, звіт складений згідно з вимогами програми практики; розкрито більшість питань, індивідуальне завдання виконано, але з окремими помилками і недоліками, оформлено і захищено на високому рівні, на питання надані вичерпні відповіді.

60–74 балів ставиться, якщо звіт подано з запізненням, більшість завдань не розкрито, виконання індивідуального завдання має формальний характер, звіт оформлено недбало, при захисті звіту студент невпевнений у відповідях. Студент отримує, якщо звіт подано невчасно, усі завдання виконано формально, звіт оформлено недбало, при захисті звіту студент невпевнений у відповідях.

1–59 балів – студент не надав звіт, або надав звіт з запізненням, не відповідає на питання щодо практики, майже не орієнтується в звіті, не може захистити звіт, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка підприємства: Навч. посібник / За ред. А.В. Шегди. - К.: Знання, 2005.

2. Экономика предприятия / А.И. Бабушкин. - Учеб. пособие. - Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2003.

3. Экономика предприятия: Учебник / Под ред. О.И. Волкова. 2-е изд. - М.: ИНФРА-М, 2001.

4. Макаровська Т.П., Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посібник. - К.: МАУП, 2003.

5. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного. 2-ге вид. - К.: КНЕУ, 2001.

6. Економіка підприємства: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Г.О. Швиданенко, С.Ф. Покропивний та ін. - К.: КНЕУ, 2000.

7. Голованова Л.Н., Голованова М.А. Основы маркетинга: Конспект лекций. Учеб.пособие. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2003. – 180 с.

8. Старостіна А.О., Черваньов Д.М., Зозульов О.В. Маркетинг: Навч. посібник. – К.: Знання – Прес, 2002.

9. Варталян В.М. Маркетингові дослідження: організація досліджень, методи збору й оброблення інформації : навч. посібник / В.М. Варталян, М.А. Голованова, Л.М. Голованова, О.М. Скачков. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2008. – 127 с.
10. Голованова, О.М. Скачков. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2008. – 127 с.
11. Котлер Ф. Основы маркетинга. Пер. с англ. – М. «Бизнес-книга» «ИМА – Кросс. Плюс». 2004 – 702с.
12. Романчиков В.І., Романенко І.О. Міжнародні економічні відносини. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
13. Економіка зарубіжних країн : Підручник / А.С. Філіпенко, В.А. Вергун, І.В. Бураківський та ін. – К.: Либідь, 1996.
14. Міжнародні економічні відносини: Система регулювання міжнародних економічних відносин: Підручник / А.С. Філіпенко, І.В. Бураковський, В.С. Будкін та ін. - К.: Либідь, 1994.